

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Иван Петров Чобанов

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование 2. „Хуманитарни науки“

Професионално направление 2.1.Филологии

Докторска програма „Общо и сравнително езикознание“.

Заповед на Ректора: РЗ 33 – 1697; 01.06.2020 г.

Автор: Христина Танева Вихрогонова

Тема: „Умствената дейност на човека в речниковия фонд на немския и българския език“.

Научен ръководител: доц. д-р Борян Георгиев Янев, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Данни за дисертанта. Докторант Христина Танева Вихрогонова, редовна форма на обучение, е получила своето висше образование във Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ по специалността „Педагогика на обучението по български език и немски език“ (магистърска степен), след което е завършила и магистърската програма „Превод и интеркултурна комуникация“.

Актуалност на тематиката. Изборът на тема за дисертационния труд е сполучлив, тъй като броят на изследванията в областта на лингвокултурологията е твърде малък. По тази проблематика пишат най-вече специалисти по руски език, запознали се с трудовете на водещите учени в тази област в Русия. Темата на дисертационния труд е актуална, а целите и задачите са поставени целесъобразно. Обект на изследването са лексеми и лексико-семантични групи, фразеологизми, както и метафорични и метонимични изрази, които разкриват съдържанието на изследваните концепти. За целите на проучването са ексцерпирани над 2500 единици от посочените лексикографски и онлайн източници.

Дисертационният труд е в достатъчен обем, а анализираният ексцерпиран фактически материал от двата изследвани езика (български и немски) е впечатляващ. Използвани са голям брой достъпни лексикографски източници, за да се попълни корпусът от фразеологични единици, съдържащи в състава си примери с концептите „разум“, „мъдрост“, „глупост“, „гняв“, „радост“, необходим за едно задълбочено и всестранно описание на езиковата картина на света в двата изследвани езика. Категориално-понятийният апарат е научно издържан, логиката на изследването е

последователна и представя автора на дисертационното изследване като лингвист с теоретична подготовка, позволяваща да се осъществят поставените задачи. Проучени са най-важните публикации, посветени на проучването на проблема за езиковата картина на света. Актуалността на разработвания в дисертационния труд проблем се изразява в това, че досега няма лингвокултурологично изследване в българистиката и германистиката в съпоставителен в план на моделите от семантичното поле на посочените концепти. Целият текст на дисертацията, резултатите и изводите са лично достойние и заслуга на дисертантката.

Методика на изследването. В дисертационното изследване за осъществяването на поставените цели са използвани следните основни методи: *сравнителен анализ, семантичен анализ, когнитивен анализ, компонентен анализ*, както и *лексикографска ексцерпция, ексцерпция от други печатни и електронни източници, лингвокултурологичен анализ, метод на онлайн анкетата*. Лексемите и фразеологизмите, представляващи разглежданите концепти, са анализирани на базата на тяхната репрезентация в етимологични, тълковни, синонимни, фразеологични речници, като значенията на лексемите се определят предимно по данните от тълковните речници.

Характеристика и оценка на дисертационния труд. Дисертационният труд е с несъмнено постигнати приноси, които се изразяват в следното:

- ✓ Специфична новост и значима актуалност на изследваната проблематика;
- ✓ Дисертационният труд разглежда проблем, значим не само за българистичните и германистичните изследвания, те са принос към развитието на неохумболдианството ;
- ✓ Това е първото оригинално лингвокултурологично описание в съпоставителен план на концептите „разум“, „мъдрост“, „глупост“, „гняв“, „радост“ като базови фрагменти в концептосферите на български и немски език.
- ✓ Върху конкретен езиков материал в двата изследвани езика са обособени семантични модели, в които са разпределени фразеологичните единици от семантичното поле на концептите „разум“, „мъдрост“, „глупост“, „гняв“, „радост“;

Публикации и участия в научни форуми. В документите по защитата са приложени достатъчен брой публикации, в които се представят редица аспекти на дисертационното изследване. Те са с висока научна стойност и по най-добрия начин правят достъпно за по-широк кръг от читатели съдържанието на текста на дисертацията. Авторката взема участие с доклади в престижни научни форуми.

Автореферат. Авторефератът е направен според изискванията, разкрива изчерпателно и достоверно съдържанието на дисертационния труд и дава реална представа за неговата

същност. Текстът му е съставен от части, които се отнасят за общата характеристика на съдържанието на изследването, изводите от осъществените наблюдения, заключението и приносите в дисертационния труд.

Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати:

- ✓ Постигнатите резултати могат да се използват не само при практическото изучаване на немски език в съпоставка с български, но при овладяването на тънкостите на теорията на превода;
- ✓ Предлаганата методология и приносите на дисертационното изследване могат да се използват от други автори при бъдещи съпоставителни проучвания.
- ✓ *Фразеологизмите с лексемите „разум“, „мъдрост“, „глупост“, „гняв“, „радост“* в състава си могат са бъдат включени в двуезичен речник – тезаурус на концептите на българската и немската култура;
- ✓ Ексерцирият фразеологичен материал може да се използва при допълнително съпоставително изследване;
- ✓ Резултатите от осъщественото дисертационно проучване може да се прилага при преподаването на немски език на напреднал етап от обучението (3 – 4 курс);

Заключение. Дисертационният труд съдържа научно-приложни резултати, които представляват принос в лингвокултурологията и неохумболдианството като сравнително ново направление в общото и съпоставителното езикознание. Те отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторант Христина Тенева Вихрогонова, редовна форма на обучение, притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност *„Общо и сравнително езикознание“*, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

В съответствие с гореизложеното давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от дисертационния труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен *„доктор“* на редовен докторант Христина Тенева Вихрогонова в област на висше образование: 2. *Хуманитарни науки*, професионално направление 2.1. *Филология*, научна специалност *„Общо и сравнително езикознание“*.

Изготвил становището:

15.06.2020

Пловдив

/проф. д-р Иван Петров Чобанов/

